

Т. М. Горохівськакандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри педагогіки та інноваційної освіти
Національного університету «Львівська політехніка»

ДО ПРОБЛЕМИ СПІВВІДНОШЕННЯ ПОНЯТЬ «ПРОФЕСІЙНО-ПЕДАГОГІЧНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ» І «ПРОФЕСІЙНО-ПЕДАГОГІЧНА КУЛЬТУРА» ВИКЛАДАЧА ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ

У статті здійснено теоретичний аналіз та диференціацію понять «професійно-педагогічна компетентність» і «професійно-педагогічна культура» як споріднених педагогічних категорій. Наголошено, що, незважаючи на значну кількість публікацій, присвячених дослідженню змісту цих понять, у науково-педагогічній літературі спостерігається неоднозначність підходів до трактування професійно-педагогічної компетентності і професійно-педагогічної культури, тенденції до отождолення та взаємозаміни, розширення чи звуження меж понять, а також невизначеність у їхньому співвідношенні. Підкреслено, що розуміння сутності професійної культури, педагогічної культури та професійно-педагогічної культури відрізняється залежно від наукових підходів до їх розгляду. Так, представлено аналіз підходів до визначення сутності професійної культури, виокремлено акценти співвідношення цього поняття з професійною компетентністю. Опрацьовано наукові підходи до зазначення педагогічної культури як складника загальної культури особистості. Розкрито розуміння сутності професійно-педагогічної культури вітчизняними науковцями. З'ясовано, що сучасна педагогічна наука професійно-педагогічну компетентність трактує як багатозначну категорію; проведено аналіз різних наукових підходів до тлумачення дефініцій «професійна компетентність», «педагогічна компетентність». Зазначено видове походження професійно-педагогічної компетентності викладача як інтегральної професійно-особистісної характеристики викладача вищої школи. При цьому зауважено відсутність у літературі однозначного підходу до проблеми співвідношення професійно-педагогічної культури з професійно-педагогічною компетентністю педагога. Зроблено висновок про те, що одним із видів професійної компетентності, на якому базується зрілість людини у професійній діяльності, є професійно-педагогічна компетентність, саме вона виступає визначальним компонентом успішності професійної діяльності педагога загалом і викладача закладу вищої освіти зокрема; професійно-педагогічна культура пронизує всі складники професійної діяльності, визначає вимоги до неї і особистості викладача, а отже, і саму професійно-педагогічну компетентність; професійно-педагогічна культура зумовлює динаміку рівня професійно-педагогічної компетентності; професійно-педагогічна компетентність перебуває в контексті професійно-педагогічної культури.

Ключові слова: професійна компетентність, педагогічна компетентність, професійно-педагогічна компетентність, професійна культура, педагогічна культура, професійно-педагогічна культура, викладач закладу вищої освіти.

Постановка проблеми. Визначальним фактором у вирішенні завдань вищої національної освіти є викладач, його компетентність, творчий потенціал, активна робота на рівні світових стандартів, постійне професійне зростання, здатність сформувати нове покоління спеціалістів, готових до вільного вибору і самореалізації. Досліджуючи механізми, які покликані підсилювати здатність викладачів до підвищення рівня кваліфікації і майстерності, сучасна педагогічна наука прагне об'єднати їх у більш узагальнені цілісні властивості. До таких властивостей насамперед належать професійно-педагогічна компетентність і близьке до неї поняття «професійно-педагогічна культура».

Аналіз останніх досліджень і публікацій засвідчує глибоку увагу вітчизняних та зарубіжних

науковців до фундаментальних основ оновлення системи вищої освіти. Напрями професійної підготовки педагогів вищої школи, теоретичні та методичні засади формування та розвитку професійної компетентності, педагогічної культури, професійної майстерності викладача закладу вищої освіти розглядаються в дослідженнях В. Андрущенка, В. Бондаря, О. Дубасенюк, І. Зязюна, В. Лозової, Н. Селіверстової, С. Сисоевої, М. Ярмаченка та ін. Так, філософсько-методологічні аспекти професійної компетентності та особливості її формування і розвитку розв'язуються у працях Б. Гершунського, Н. Добровольської, М. Левківського, Л. Лук'янової, Н. Ничкало, В. Шадрикова та ін. Обґрунтуванню необхідності виділення педагогічної компоненти в структурі професійної компетентності присвячені

дослідження Г. Бурлаки, П. Павленок, М. Фірсова, О. Холостової та ін. Водночас структуру педагогічної компетентності розглядають С. Бухальська, І. Ісаєв, А. Міщенко, Л. Петровська, І. Проданов, В. Сластьонін, Є. Шиянов та ін. Окремі аспекти розуміння сутності та розвитку професійно-педагогічної компетентності педагогічних кадрів висвітлено у працях Т. Данилової, С. Демченко, Т. Колодько, А. Маркової, С. Мурзіної та ін. Структурі та змісту професійно-педагогічної компетентності викладача присвячено дослідження Т. Браже, В. Дьоміна, Л. Карпової, Т. Мельниченко та ін.

Визначенню сутності професійної культури присвячені дослідження науковців, серед яких – В. Гриньова, А. Коломієць, Г. Кочетов, Н. Крилова, І. Михайличенко та ін. Педагогічній культурі, як одній з провідних якостей сучасного фахівця в умовах модернізації освітнього процесу, приділяється увага у працях Г. Васяновича, Р. Гуревича, І. Ісаєва, В. Краєвського, Л. Пуховської, Є. Шиянова та ін. Зокрема, структуру педагогічної компетентності педагога розглядають А. Барабанщиков, О. Бондаревська та ін. Обґрунтування професійно-педагогічної компетентності знаходимо у дослідженнях О. Гомонюк, Ю. Жданова, І. Ісаєва, В. Сластьоніна та ін. Проблема співвідношення професіоналізму і професійної компетентності виступає предметом наукового вивчення для О. Гури, С. Зубчевської, Н. Ісаєвої та ін.

Незважаючи на те, що кількість спеціальних досліджень, присвячених обґрунтуванню підвалин педагогічної, професійно-педагогічної культури, професійної, професійно-педагогічної компетентності постійно зростає, доводячи поглиблення уваги науковців до цього перспективного напрямку, питання, пов'язані із пошуком однозначних підходів до трактування цих понять, їхніх структурних меж та взаємоіснування цих категорій у сучасних педагогічних дослідженнях, потребують більшої уваги.

Формулювання цілей статті. Мета статті – здійснення теоретичного аналізу та диференціації понять «професійно-педагогічна компетентність» і «професійно-педагогічна культура» як споріднених педагогічних категорій. Мету статті конкретизовано у таких завданнях: проаналізувати науково-педагогічну літературу, присвячену проблемі дослідження сутності та змісту понять «професійно-педагогічна компетентність», «професійно-педагогічна культура»; визначити особливості співвідношення зазначених дефініцій у наукових дослідженнях.

Виклад основного матеріалу. Звертаючись до аналізу наукових досліджень сутності дефініцій «професійно-педагогічна компетентність», «професійно-педагогічна культура» та їх місця у системі педагогічних категорій, слід відзначити неоднозначність трактування авторами сутності

та змісту цих понять, отождошення чи взаємозаміну іншими педагогічними термінами та явищами, розширення чи звуження меж понять, а також невизначеність у їхньому співвідношенні.

Зазначимо, що останніми роками свій активний розвиток отримала професійна і педагогічна культурологія. Варто підкреслити, що у філософській, психолого-педагогічній літературі відсутня єдність підходів до розуміння сутності та складників поняття «професійна культура». Так, у педагогіці вона довгі роки сприймалась як сукупність спеціальних теоретичних знань, практичних умінь, пов'язаних з конкретною професійною діяльністю, і виявляється у кваліфікації спеціаліста. Зокрема, А. Коломієць під професійною культурою розуміє рівень оволодіння особистістю певною галуззю знань і діяльності, при цьому розглядає цю дефініцію як складник і показник розвитку її загальної культури [12, с. 87]. Суголосною є думка О. Гомонюк, відповідно до якої професійна культура передбачає сукупність спеціальних знань і досвіду їхньої реалізації у професійній діяльності. Специфічним проявом поняття авторка називає формування професійного типу мислення особистості [3, с. 45]. Як категорію, що розкриває ступінь оволодіння професійною групою, її представниками специфічним видом трудової діяльності в будь-якій сфері виробництва визначає професійну культуру І. Модель [18, с. 31].

Характерним для іншого соціологічного підходу (І. Михайличенко [17] та ін.) є розуміння професійної культури як описового явища, що характеризує особливості традицій, норм, ціннісних орієнтацій, ідеалів, приписів і способів діяльності, властивих професійній соціальній групі. Водночас поняття розглядається і як категорія, що пояснює особистісну інтеріоризацію, ставлення до професії і розвиток професійно значущих якостей фахівця [17, с. 176]. Так, у контексті такого підходу Г. Кочетов розкриває професійну культуру як елемент моделі особистості фахівця, структурними ознаками якої є: знання особливостей продукту і вимог споживача; здатність прогнозування результатів професійної діяльності; відповідальність за свої дії [13, с. 73].

Відповідно до третього підходу професійна культура характеризується як взаємодія працівника і професійного середовища на основі інтеріоризованих знань, умінь, норм і цінностей, що забезпечують йому досягнення і просування у професійній діяльності, зумовлені дією об'єктивних і суб'єктивних факторів [14]. Широту розуміння цього феномена підкреслює трактування професійної культури педагога як міри і способу творчої самореалізації його особистості у різноманітних видах педагогічної діяльності, спрямованої на освоєння, передавання і створення цінностей та технологій у освітньому процесі.

Варто зазначити, що, розглядаючи професійну компетентність як спосіб організації професійних знань і умінь, які дають змогу особистості успішно вирішувати конкретні професійні завдання, дослідники (Н. Ісаєва) професійну культуру при цьому розуміють як специфічний спосіб перетворення професійних здібностей і умінь [21, с. 14]. Разом із тим, на думку О. Гури [5, с. 55], професійна компетентність особистості виступає однією зі складових частин її професійної культури, яка покликана забезпечувати первинне становлення особистості як носія культурних цінностей.

З початку 90-х років ХХ століття у психолого-педагогічній літературі спостерігається широке впровадження науковцями поняття «педагогічна культура» як професійної культури, суб'єктом якої виступають педагогічні працівники. Різноманітні напрями опрацювання феномена педагогічної культури представлені у психолого-педагогічних дослідженнях, серед яких – загальнотеоретичні основи (Є. Бондаревська, Г. Васянович, В. Гриньова, І. Зязюн, В. Кремень, О. Новикова, В. Сластьонін та ін.) та окремі її компоненти: методологічний (С. Гончаренко, І. Ісаєв, В. Краєвський та ін.), історико-філософський (В. Волошина, Ю. Галатюк, В. Кудін, В. Лутай, Л. Пуховська, О. Сухомлинська та ін.), морально-етичний (Г. Васянович, Л. Гусейнов, Н. Крилова, В. Малахов та ін.), інформаційний (Р. Гуревич, М. Жалдак, А. Коломієць та ін.) та ін. Спільним для цих досліджень є розуміння педагогічної культури як складника загальної культури особистості, що характеризує рівень розвитку знань, умінь, особистісних та професійно значущих якостей, безпосередньо пов'язаних з професійною педагогічною діяльністю.

Водночас, незважаючи на існування численного наукового доробку, поняття педагогічної культури натепер не отримало свого загальноприйнятого конкретного визначення. Для нашого дослідження важливими є такі наукові підходи до визначення сутності педагогічної культури:

– педагогічна культура – це високий рівень освіченості, педагогічної майстерності, професійної компетентності, достатній для самоосвіти, самостійного вирішення пізнавальних професійних проблем і визначення власної позиції (А. Барабанщиков, Г. Коджаспірова та ін.) [11]. Педагог, який володіє високою педагогічною культурою, має добре розвинуте педагогічне мислення і свідомість, володіє творчим потенціалом і є носієм всесвітнього культурно-історичного досвіду [2, с. 66].

– педагогічна культура – це професійно значуща інтегративна якість особистості, її здатність взаємодіяти з представниками інших культур в умовах полікультурного суспільства, яка ґрунтується на сукупності знань, умінь, навичок, світоглядних уявлень, ціннісних орієнтаціях та досвіді і вияв-

ляється в загальній ерудиції, культурі спілкування, що дають змогу виконувати педагогічну діяльність (В. Гриньова, Т. Несвірська та ін.) [4; 19]. Так, на думку В. Гриньової, «педагогічна культура становить систему і водночас елемент педагогічної системи, особистісне утворення, діалектичну інтегровану єдність педагогічних цінностей, між якими наявні певні зв'язки і відношення, що формуються, реалізуються і вдосконалюються у різноманітних видах професійно-педагогічної діяльності й спілкування, визначаючи характер і рівень останніх» [4, с. 127].

– педагогічна культура – це складник загальнолюдської культури, що виступає універсальною характеристикою педагогічної реальності й охоплює розвиток педагогічної думки, педагогічні концепції, теорії та цінності, характеристики педагогічного процесу, системи освіти, освітнього середовища держави в цілому (О. Бондаревська, І. Зязюн, І. Ісаєв, А. Петровський та ін.).

– педагогічна культура – це багатогранне соціальне явище, сукупність знань, навичок, елементів, культурного досвіду, що дають змогу орієнтуватися в соціальному, культурному оточенні й оперувати його елементами (О. Барабанщиков, С. Кульневич, Є. Шиянов та ін.). При цьому авторами розглядаються деякі аспекти формування педагогічної культури у контексті загальнокультурної компетентності педагога (Т. Єжова, С. Зубчевська та ін.) [7; 10].

Розуміння сутності професійно-педагогічної культури науковці пов'язують із головним, системоутворюючим чинником становлення педагога. Як міру і спосіб творчої самореалізації викладача, вихователя у різноманітних видах педагогічної діяльності і спілкування, спрямованих на розробку освоєння та передавання педагогічних цінностей і технологій, розуміє професійно-педагогічну культуру І. Ісаєв. На цій підставі автором виокремлюються такі її компоненти: аксіологічний, технологічний, особистісно-творчий [21, с. 3]. Як поняття більш високого рівня абстракції, що конкретизується у культурі особистості педагога, культурі педагогічної діяльності, культурі педагогічного спілкування розглядає професійно-педагогічну культуру В. Сластьонін [22, с. 33]. На думку науковця, вона є складником педагогічної культури як суспільного явища [22, с. 31].

Аналіз сучасних досліджень вітчизняної школи дав змогу виділити основні напрями до з'ясування понять «професійна компетентність» і «педагогічна компетентність». Серед вітчизняних науковців, які з 90-х рр. ХХ ст. почали займатись усестороннім вивченням категорії «професійна компетентність», – С. Гончаренко, Н. Кузьміна, А. Маркова, А. Мудрик, Н. Ничкало, Т. Руднева, Г. Стайнов та ін. Підкреслимо, що єдиного підходу до трактування цієї категорії серед дослідників

дотепер немає. Так, А. Маркова визначає професійну компетентність як психічний стан, що дає змогу діяти самостійно і відповідально; володіння людиною здатністю і вмінням виконувати певні трудові функції, що полягають у результатах праці людини [15]. Словник з професійної освіти цей термін визначає як сукупність знань і вмінь, необхідних для професійної діяльності: вміння аналізувати, передбачати наслідки професійної діяльності, використовувати інформацію [20, с. 149]. Як складне утворення, що включає комплекс знань, умінь, властивостей і якостей особистості, які забезпечують варіативність, оптимальність і ефективність побудови освітнього процесу, розглядає професійну компетентність В. Адольф [1, с. 21]. Як бачимо, до структури цього поняття включаються не тільки концепти «кваліфікації спеціаліста» (професійні навички як досвід діяльності, вміння і знання), а і соціально-комунікативні, індивідуальні здібності, що засвоєні та забезпечують самостійність професійної діяльності, тим самим вдаючи професійну компетентність основою розвитку професійних якостей особистості. Таким чином, професійну компетентність викладача можна розуміти як сукупність професійних та особистісних якостей, необхідних для успішної педагогічної діяльності у вищому навчальному закладі. Професійна компетентність має бути орієнтована на розвиток у викладача вищої школи потреби у постійному поновленні та оновленні знань, удосконаленню умінь і навичок, перетворення їх на компетенції.

Зважаючи на те, що кожна компетентність виявляється у діяльності, доцільним є професійну компетентність викладача співвідносити з педагогічною діяльністю, тим самим виокремлюючи педагогічну компоненту у структурі зазначеного поняття. Зокрема, Л. Мітіна, розглядаючи термін «педагогічна компетентність», підкреслює, що він містить знання, уміння, навички, а також способи і прийоми їх реалізації у діяльності, спілкуванні, розвитку (саморозвитку) особистості [16 с. 46]. Водночас інші дослідники [22] під педагогічною компетентністю педагога розуміють єдність його теоретичної і практичної готовності до здійснення педагогічної діяльності.

Одним із видів професійної компетентності, на якому базується зрілість людини у професійній діяльності, є професійно-педагогічна компетентність. Враховуючи видове походження професійно-педагогічної компетентності, аналіз основних підходів до тлумачення її дефініції дає змогу зробити висновок, що вона визначається головним чином рівнем професійної освіти, досвідом та індивідуальними здібностями людини, її мотивованими прагненнями до неперервної самоосвіти та самовдосконалення, творчим і відповідальним ставленням до справи. Водночас

більшість науковців визначає це поняття через систему компонентів, що забезпечують успішне виконання навчальних і виховних функцій педагогом. Так, В. Єлагіна розглядає цей вид компетентності як «сукупність професійно-педагогічних компетенцій, що включають наявність знань, професійного і життєвого досвіду, спрямованості особистості, здатностей педагога діяти у конкретній ситуації, вирішувати професійні задачі різного рівня складності та невизначеності, його готовності до досягнення високої якості результатів своєї праці, відношення до педагогічної професії як цінності» [8, с. 115]. У дослідженні Л. Зеленської професійно-педагогічна компетентність розглядається як цілісна, узагальнена, інтегральна якість особистості, що має свою структуру та ознаки і дає змогу спеціалісту в найбільш ефективний спосіб вирішувати навчально-виховні завдання, розраховані насамперед на формування особистості іншої людини, а також сприяє саморозвиткові і самовдосконаленню особистості [9]. С. Демченко професійно-педагогічну компетентність викладача визначає як складну багаторівневу стійку структуру його психічних рис, що формується внаслідок інтеграції досвіду, теоретичних знань, практичних умінь, значущих для викладача особистісних якостей і має такі суттєві ознаки: мобільність, гнучкість і критичність мислення [6]. Досліджуване поняття виступає інтеграційною якісною характеристикою діяльності викладача і за своєю сутністю є функціонально-предметним аспектом інтелекту.

Ми розуміємо професійно-педагогічну компетентність як інтегральну професійно-особистісну характеристику викладача вищої школи, що визначає якість його діяльності, виражається в здатності діяти адекватно, самостійно і відповідально у професійній ситуації, відображає готовність до саморозвитку, проявляється у професійній активності, що дає змогу характеризувати викладача як суб'єкта педагогічної діяльності.

У науковій літературі також спостерігається відсутність однозначного підходу до проблеми співвідношення професійно-педагогічної культури з професійно-педагогічною компетентністю педагога. Наведемо деякі приклади. Так, сучасні дослідження (С. Гончарова) представляють професійно-педагогічну культуру з позиції професійної компетентності і визначають її як міру і спосіб особистісної самореалізації творчих можливостей педагога у професійній діяльності [21, с. 128]. Відповідно до концепції І. Ісаєва професійно-педагогічна культура розглядається як інтегративна якість особистості педагога-професіонала, яка виступає умовою і передумовою ефективною педагогічної і науковою діяльності, узагальненим показником професійно-педагогічної компетентності викладача і метою професійного саморозвитку і самовдосконалення

[21]. Професійно-педагогічна культура як соціальне і педагогічне явище розвивається як прояв професійної волі і професійної компетентності [12, с. 95]. Розвиток професійно-педагогічної культури ґрунтується на складниках (знання, уміння, творчість) або перетинається з ними (професійна компетентність) [3, с. 53]. Подібна наукова невизначеність нерідко призводить до взаємозамінювання понять, нечіткості визначення їхніх меж та неясності у їхньому співвідношенні.

Висновки і пропозиції. Здійснений теоретичний аналіз провідних наукових підходів до сутності дефініцій «професійна культура», «педагогічна культура» та «професійно-педагогічна культура» в контексті їхнього співвідношення з професійно-педагогічною компетентністю дає можливість стверджувати: одним із видів професійної компетентності, на якому базується зрілість людини у професійній діяльності, є професійно-педагогічна компетентність, саме вона виступає визначальним компонентом успішності професійної діяльності педагога загалом і викладача закладу вищої освіти зокрема; опановуючи професійно-педагогічною культурою, як механізмом передавання соціальної спадковості, педагог реалізує культуротворчі функції освіти і педагогіки; як системне явище професійно-педагогічна культура пронизує всі аспекти професійної педагогічної діяльності, визначає вимоги до неї і особистості викладача, а отже, і саму професійно-педагогічну компетентність; професійно-педагогічна культура зумовлює динаміку рівня професійно-педагогічної компетентності; професійно-педагогічна компетентність викладача перебуває в контексті його професійно-педагогічної культури.

Перспективи подальших розвідок полягають у з'ясуванні проблеми співвідношення понять «професійно-педагогічна компетентність» та «педагогічна майстерність» викладача закладу вищої освіти.

Список використаної літератури:

1. Адольф В.А. Профессиональная компетентность современного учителя : монографія. Красноярск : Изд-во КГПУ, 1998. 310 с.
2. Воробьев Н.Е., Суханцева А.К., Иванова Т.В. О педагогической культуре будущего учителя. *Педагогика*. 1992. № 1–2. С. 66–70.
3. Гомонюк О.М. Формування професійно-педагогічної культури майбутніх соціальних педагогів у вищих навчальних закладах : монографія. Хмельниц. нац. ун-т. Вінниця : Планер, 2011. 399 с.
4. Гриньова В.М. Формування педагогічної культури майбутнього вчителя (теоретичний та методичний аспекти). Харків : Основа, 1998. 300 с.
5. Гура О.І. Теоретико-методологічні основи формування психолого-педагогічної компетентності викладача вищого навчального закладу у умовах магістратури : дис. ... д-ра пед. наук : 13.00.04. Запоріжжя, 2008. 553 с.
6. Демченко С.О. Развитие професійно-педагогічної компетентності викладачів спеціальних дисциплін вищих технічних закладів освіти : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04. Кіровоград, 2005. 20 с.
7. Ежова Т.В. Формирование общекультурной компетентности студентов в образовательном процессе вуза : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.01. Оренбург, 2003. 185 с.
8. Елагина В.С. Становление педагогической компетентности студентов педагогического вуза. *Современные наукоемкие технологии*. 2010. № 10. С. 113–116.
9. Зеленська Л.Д. Проблема формування професійно-педагогічної компетентності вчених вищих навчальних закладів Слобожанщини (кінець ХІХ – початок ХХ ст.) : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.01. Харків, 2006. 20 с.
10. Зубчевська С. Проблема формування загальнокультурної компетентності у студентів аграрного коледжу. *Збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету*. 2013. Ч. 2. С. 158–163.
11. Коджаспирова Г.М. Педагогический словарь : для высш. и сред. пед. учеб. заведений. Москва : Академия, 2003. 173 с.
12. Коломієць А.М. Інформаційна культура вчителя початкових класів : монографія. Вінниця : ВДПУ, 2007. 379 с.
13. Кочетов Г.М. Механизмы процесса профессионализации. Томск : Изд-во Томского ун-та, 1975. 190 с.
14. Лымарь А.Н. Профессиональная культура в системе культуры. *Вестник ЮУрГУ. Серия «Социально-гуманитарные науки»*. 2006. № 17 (72). С. 251–251.
15. Маркова А.К. Психологический анализ профессиональной компетентности учителя. *Советская педагогика*. 1990. № 8. С. 82–88.
16. Митина Л.М. Психология профессионального развития учителя. Москва : Флинта : Московский психолого-социальный институт, 1998. 200 с.
17. Михайличенко І.В. Педагогічні умови формування професійної культури працівників органів внутрішніх справ : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04. Кіровоград, 2004. 231 с.
18. Модель І.М., Модель Б.С. Профессиональная культура учителя. Социологический очерк. Екатеринбург, 1992. 81 с.
19. Несвірська Т.В. Структура і зміст загальнокультурної компетентності майбутніх учителів іноземної мови. *Нові технології навчання : наук.-метод. зб.* 2010. Ч. 2 (66). С. 120–124.
20. Професійна освіта: Словник : навчальний посібник / Уклад. С.У. Гончаренко та ін.; за ред. Н.Г. Ничкало. Київ : Вища шк., 2000. 380 с.

21. *Профессионально-педагогическая культура: проблемы, поиски, решения* : материалы II Всероссийского научного семинара (Белгород, 23–24 марта 2007 г.) / отв. ред. И.Ф. Исаев. Белгород : Изд-во БелГУ, 2007. 336 с.
22. Сластенин В.А., Исаев И.Ф., Шиянов Е.Н. Педагогика : учебное пособие для студентов высших педагогических учебных заведений / Под ред. В.А. Сластенина. Москва : Издательский центр «Академия», 2002. 576 с.

Horokhivska T. On the correlation between such concepts as professional-pedagogical competency and professional-pedagogical culture of the university teacher

The article theoretically analyzes and differentiates such concepts as professional-pedagogical competency and professional-pedagogical culture as related pedagogical categories. It is found that, despite the considerable number of scientific and pedagogical publications on the content of these concepts, there is no single approach to interpreting professional-pedagogical competency and professional-pedagogical culture. Besides, one can observe a certain tendency to identify, interchange, broaden or narrow their boundaries, as well as an ambiguous correlation between them. At the same time, modern pedagogy takes into account the results obtained from the analysis of various scientific approaches to interpreting such concepts as professional competency and pedagogical competency and considers professional-pedagogical competency to be a multivalued category. Thus, professional-pedagogical competency is defined as an integral professional-personal characteristic of the university teacher. The article shows that the understanding of professional culture, pedagogical culture and professional-pedagogical culture differs depending on scientific approaches to their analysis. Consequently, it presents the analysis of approaches to determining the essence of professional culture and clarifies some aspects of the correlation between this concept and professional competency. It discusses scientific approaches to interpreting pedagogical culture as a component of personal culture. The article also discloses the views of Ukrainian scholars on professional-pedagogical culture. However, the scientific literature lacks a single approach to the correlation between professional-pedagogical culture and professional-pedagogical competency of the university teacher. The article concludes that one of the types of professional competency, on which professional maturity is based, is professional-pedagogical competency. Indeed, it is the defining component of professional success of teachers, including university teachers. Professional-pedagogical culture encompasses all components of professional activity and defines the requirements for it, the teacher's personality and, therefore, the very professional-pedagogical competency. Professional-pedagogical culture determines the level-related dynamics of professional-pedagogical competency. The latter is viewed, however, in the context of professional-pedagogical culture.

Key words: professional competency, pedagogical competency, professional-pedagogical competency, professional culture, pedagogical culture, professional-pedagogical culture, university teacher.